
MEDLEMSBLAD

Nr. 156

Mars 2018

Abborhøgda er nå fredet. Dette er den første skogfinske boplass i Norge der all bebyggelse er fredet. Les mer side 11.

Husk Historielagets årsmøte torsdag 22. mars kl. 19.00 i Arstun.

Innhold

Nytt fra laget	2
Årsmøtet	3
Langt fra naboer og lekekamerater	4
Abborhøgda fredet	11
Nytt skogfinsk museumsbygg	13
Kiærsagtomta på 1950-tallet	15
Konfirmanter 1946	17
Lokale nyheter fra 1932	20
Skirenn på Vikar 1932	20
Øverby	23
Godt sagt	34
Austmarka-nytt	35

Nytt fra laget

Gaver til laget

Fra Roald Vestli: Kielland dropspann og reisegrammofon, begge ting fra 1950-tallet. Fra Laila Støkker: Diverse redskap til snekkerrommet. Fra anonym Orala-venn: 1500 kroner til Orala. Åge Gylterud har betalt medlemskontingenten med 500 kroner, altså 350 kroner i gave. Hjertelig takk for gavene.

Vandring i Håkerudgrenda 6. mai

Bjørn-Ulf Østgård vil ta oss med på en ca. 5 km lang vandring i lett terreng med start fra Knarten ved Utgardsjøen søndag 6. mai kl. 14.00. De som vil samkjøre i bil, kan møte på Bygdetunet kl. 13.45. Vi besøker Knarten, Nordistua, videre til Valåsenga og opp til Solvin. Så går vi om Vråna og Haugrum, videre ned til Løvås, innom Oppistua og så til Sør-Håkerud, deretter Nystua og tilbake til Knarten. Noen av eierne/oppstifterne vil være til stede når vi kommer på besøk. Håkerudgrenda er et av de vakreste stedene Austmarka har å by på med utsikt over Utgardsjøen. Vi håper på pent vær og godt frammøte. Vi tar en kafferast og nyter medbrakt på Solvin. Vel møtt!

Nye medlemmer

Reidar Solberg, Austmarka. Birthe Løvaas, Skjærhalden. Marianne Gjerstad, Vang på Hedemarken. Wenche Aronstorp, Asker.

Røykbadstua

Det har blitt mer populært i det siste å ta et bad på skogfinsk vis i røykbadstua vår. Et par fordommer ved denne form for bading er i ferd med å forsvinne:

- Det er ingen røyk i badstua når vi sitter der. Den er for lengst luftet ut.
- Det er ikke noe påbud om å hoppe uti kaldt vatn mellom oppholdene inne i badstua. Men de fleste gjør det fordi det er forfriskende godt.

Så vi kan anbefale et bad i røykbadstua, så får du selv kjenne om dette er noe for deg. De siste par lørdager har vi vært ca. 15 badende. Utover våren fyrer vi opp i badstua følgende lørdager kl. 14.00: 24. mars, 28. april og 26. mai.

Årsmøte 2018

Austmarka Historielag innkaller til årsmøte torsdag 22. mars kl. 19.00 på Arstun.

Dagsorden:

1. Åpning og konstituering
2. Beretning
3. Regnskap
4. Innkomne forslag
5. Arbeidsprogram 2018
6. Budsjett 2018
7. Valg

Saker som ønskes tatt opp på årsmøtet, må være sendt skriftlig til styret v/John Martin Øverby, postboks 38, 2224 Austmarka, eller e-post j-m-oeve@online.no innen 15. mars.

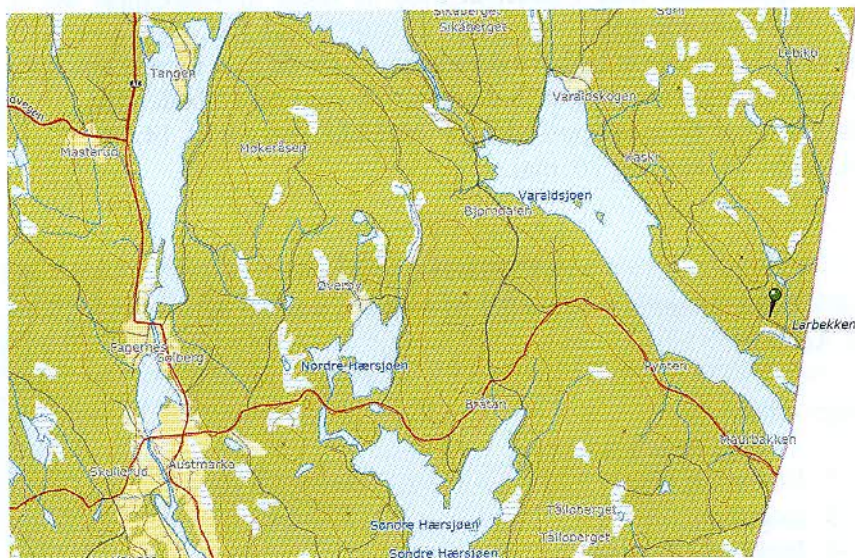
Kaffe og loddsalg. Vel møtt!

En oppvekst langt fra naboer og lekekamerater

Av Åge Sørmoen

Helge Holten forteller om barndomstida i Larbekken

– Jeg kom til Larbekken på Varaldskogen da jeg var ni år gammel. Mor Anna hadde fått arbeid som husholderske hos Edvin Larsson, eller Edvin Larbekken som han kaltes. Dette var i 1951. Jeg hadde to søstre, Turid på tre år og Astrid, 16 år. Astrid var ute i arbeidslivet og fulgte ikke med til Larbekken.

Kartutsnitt med Larbekken i høyre kant

Finnetorpet Larbekken lå ganske ensomt til ved svenskegrensa lengst sør på Varaldskogen. Det var ingen bilveg dit, den kom først i 1955. En unge som skulle på skolen hadde disse mulighetene: Å gå rundt Varalden i sørenden om Sverige og til skolebil ved Kors (Maurbakken), eller å gå nordover langs sjøen til bilskyss ved Varaldskog/Lunderby. I begge tilfeller ble dette mange kilometer å gå

langs dårlige stier. Et tredje alternativ var å ro over Varalden til vestsida ved Pynten/Hagan og gå på skolebussen ved Mitandersforsvegen. Dette var korteste veien, men svært usikkert når isen la seg og når den gikk om våren.

Helge forteller at det var uenighet om hvilken skole han skulle gå på. Ifølge skolekretsgrensene tilhørte Larbekken Varaldskog skole som nå var sentralisert til Holmby. – Det tok to måneder med venting før skolemyndighetene fikk bestemt seg, sier Helge, – og da ble det til at jeg begynte ved Skullerud skole i 2. klasse. Jeg følte meg litt bortkommen her på en ny skole der jeg ikke kjente noen.

Det tok ikke lang tid å finne seg til rette på skolen, og Helge ble tidlig «en av gutta» i klassen. Det som ikke fortonet seg så vanlig med Helge, var skolevegen hans. Først var det en kilometer å gå ned til Varalden, så en like lang rotur over til sjølandet nedafor Pynten. Deretter en halv kilometers bratt sti opp til Li, for så å avslutte med bilskyss ei mil til skolen. – Edvin rodde meg morgen og ettermiddag. Deretter ble Turid rodd over alle sine skoleår. Edvin hadde betaling av kommunen for dette. Hele 75 øre fikk han for hver rotur!

Vanskene meldte seg høst og vår når isen la seg og når den gikk opp. Da fikk jeg losji, enten på Kors eller nordre Vestby. Det pleide å være ei uke eller to jeg overnattet borte. Jeg hadde nesten ikke skoft på skolen. Iallfall ingen unødvendige. Om vinteren var det lett å ta seg over isen med spark. Det var på vestsida av Varalden jeg kunne treffe lekekamerater. Jeg var ofte sammen med Helge Østberg og Reidar Westby. En kveld på vårvinteren hadde jeg vært på Skogheim der det var kino. Isen begynte å bli skrøpelig, og jeg kunne se mørke flekker utover sjøen i måneskinnet. Jeg styrte da sparken på de hvite stripene der det ennå var rim og kom meg helskinnet over. Det skjedde heldigvis ingen ulykker på ferdene over Varalden.

Som 10-åring skulle jeg gå heim fra vestsida om Bruket på svensk side. Da gikk jeg meg skikkelig vill. Jeg havnet til slutt på en bebodd plass på svensk side, og det viste seg å være Rønningen. Der fikk jeg forklart hvor jeg hørte heime, og de viste meg hvilken lei jeg skulle gå. Men jeg var helt vilske på retningen og endte i Østerby som var enda lengre heimefra. Da var jeg så sliten og ulykkelig at jeg la meg ned på bakken og gråt. Til slutt kom Kari Lebiko bortom, og hun førte meg trygt heim.

Våningshuset i Larbekken 1971. Foto: Finn Åberg.

En annen gang da jeg hadde vært på Vingersmarken, kom jeg syklende heim på den nye vegen om Bruket i Mitandersfors. Det var seint på kvelden og stup mørkt, men jeg hadde lys på sykkelen. Plutselig sto det en stor elg midt i vegen, og jeg var nær ved å kjøre på den. Da jeg stoppet sykkelen, ble det helt mørkt, men jeg hørte den sto i vegen ei god stund. Til slutt løftet jeg opp framhjulet og svingte det rundt så dynamoen ga lys til lykta. Da var elgen borte, og jeg kunne sykle videre.

Larbekken var ingen stor plass. De hadde et par kuer, kalver og gris. Våningshuset besto av to rom. Edvin hadde en slektning i Amerika, Johan Bråten, som kom tilbake til gamlelandet og bodde i Larbekken ei god stund. I ei brakke litt lengre ned lå Marius Varildengen flere vintre på tømmerhogging.

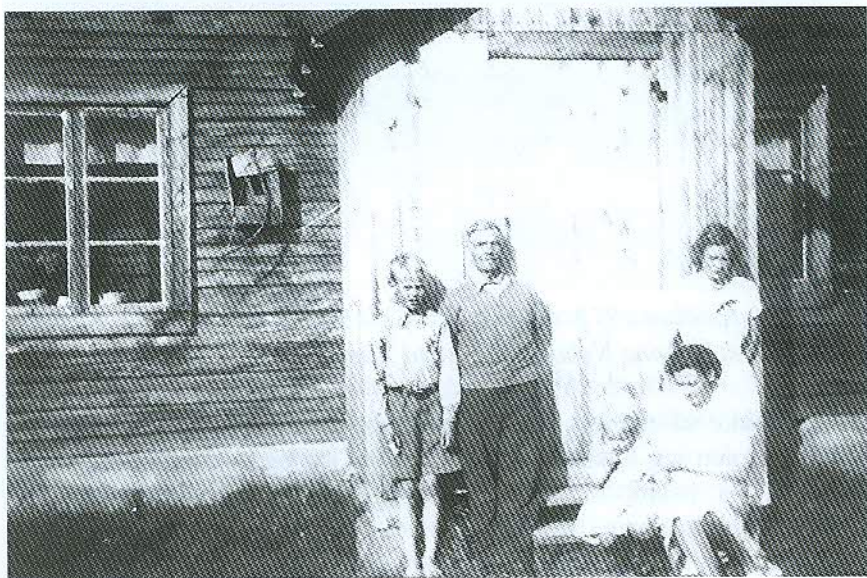

Bua i Larbekken 1971. Nå står den på Austmarka bygdetun. Foran bua står Anne Nyborg og Astrid Åberg. Foto: Finn Åberg.

Det var ikke så mange adspredelser for en unge som bodde såpass usentralt, men jeg husker en gang mor og jeg og veslesøster reiste til Vestfold på besøk til noen slektninger. Søster til mor bodde i Østerrike, og hun var i Norge på besøk og kunne stelle fjøset mens vi var borte. En slik Vestfold-tur tok hele dagen: Først gå fram til bussen. Så buss til Kongsvinger, deretter tog til Oslo og nytt tog til Vestfold. I 1956 begynte jeg på framhaldsskolen. Da var det bilveg forbi Larbekken og jeg kunne sykle til skolebussen. Sykkelturen gikk om Bogen og over grensa til Kors. Lærerne var Oddvar Jakobsen og Kåre Renmælmo. Sistnevnte var nordfra, og han fant det merkverdig å ha en elev som måtte sykle om Sverige for å komme på skolen! I september 1957 reiste jeg som 15-åring til sjøs. Jeg skulle mønstre på i Antwerpen, Belgia. Ikke var jeg reisevant og heller ikke språkkyndig. Jeg reiste alene og var bare en guttunge. Men til alt hell gikk det bra. Jeg tok tog til Oslo og fly til Brüssel. Jeg fant også fram

til agenten for skipet Siranda som gikk mellom Venezuela og USA. Dermed startet et sjømannsliv for meg som varte i nær 10 år, bare avbrutt av militærtjeneste.

Etter at Helge gikk i land flyttet han til Kongsvinger hvor han siden har bodd. De første åtte åra pendlet han til Oslo der han arbeidet ved Aker mek. verksted. Siden fikk han arbeid på Remfabrikken i Kongsvinger og var der fram til pensjonsalder. Helges liv har vært preget av forskjellige miljøer: Ødemarka på Varaldskogen, den store verden med havet som arbeidsplass – og bylivet i Norge.

Bildet er tatt like etter at familien Holten flyttet til Larbekken. Fra venstre: Helge, Edvin, Turid kan skimtes på trappa, Anna og Astrid som var på besøk.

– «Jeg hadde da med meg lommelykt . . .» Jorunn Nabben vokste opp i Abrahamstorpet

Jorunn tilbrakte sine første år på Bolnesnabben. I 1947 flyttet familien til nordre Abrahamstorpet lengst nord-øst på Varaldskogen.

Emilie og Lars Nabben kom dit med døtrene Borgny 12 år, Eldbjørg åtte og Jorunn tre.

Det var to heim i Abrahamstorpet, søndre og nordre. Ellers var de nærmeste naboer Kvernmoen, Bolneset og Viker. Men alle lå flere kilometer unna. Familien Nabben hadde kommet til en plass der det ikke var bilveg og heller ikke elektrisk strøm. I søndre heimet var det telefonforbindelse via et internt opplegg for flere plasser på skogen.

Jorunn var «pappajente» og var i lag med faren sin så ofte hun kunne. Når han la seg nedpå og hvilte middag, kom jentungen krypende opp i armkroken. Som fireåring var hun med faren og kjørte sliptømmer med hest nær heimet. Hun sto på sida av tømmervegen, og da stakk det ut en stokk av lasset som rev henne overende, og hun brakk beinet. Etter å ha fått henne i hus tok faren og bar jenta på sine armer til Øyermoen, seks kilometer unna. Derfra fikk hun bilskyss til sjukehuset på Skarnes. Etter veggen ble det stopp hos doktor Bull på Roverud, så han fikk spjelket beinet slik at jentungen skulle klare den videre ferden. Jorunn ble liggende på sjukehuset en seks ukers tid. Der var det forbudt for barn å få besøk, for da kunne de slå seg vrang med skrik og gråt og ville være med heim!

Da Jorunn begynte på skolen, var det å gå til Viker – en avstand på rundt fem kilometer. Her var det ennå skole i nytt bygg mellom Viker og Orala. Men etter kort tid ble skolen lagt ned og barna kjørt fra Viker til Holmby. Først kjørte lærer Reitan og senere Ivar Svartberg. De to søstrene fikk ikke gå sammen på skolevegen. «Storskolen» og «småskolen» gikk tre dager i uka hver.

I dag er det nok ikke mange som ville ha sendt en sju år gammel jentunge alene en bekmørk vintermorgen ved sjutida ut på en fem kilometer lang skoleveg som var en dårlig sti gjennom skogen. – Men jeg hadde ikke noe valg hvis jeg skulle komme meg på skolen, sier Jorunn. – Og jeg hadde da med meg lommelykt!

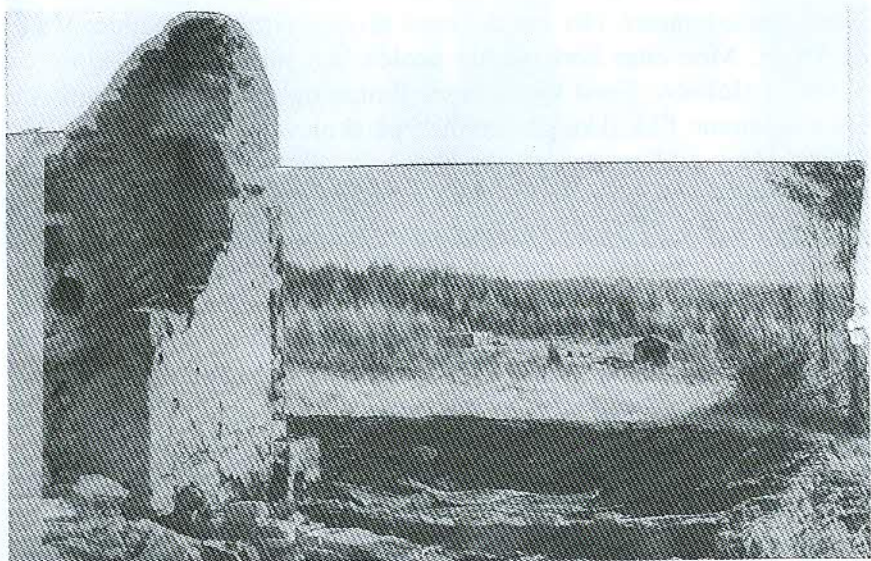
Hvis det var kommet mye snø, måtte faren kjøre henne med hest og slede. Hesten ble også brukt når folk i Abrahamstorpet skulle til Øyermoen og handle.

Når Jorunn ikke var på skolen, gikk det meste av fritida med til å arbeide med dyra og være med ute på jordet. Med fem kuer, hest og sauer var det alltid noe å henge fingrene i. Hun lærte seg å mjølke før hun begynte på skolen. I 1956/57 flyttet familien fra Abrahamstorpet

Jorunn som ungjente med hest ved Søgar'n.

til Søgar'n på Varaldskogen. Begge plassene i Abrahamstorpet ble nå øde. Men Nabben-folka tok fortsatt vare på slåtten der ei tid og fraktet høyet til Søgar'n. Jorunn husker at hun som 13-åring flere ganger tok hest og vogn alene og dro til Abrahamstorpet etter høyllass. En avstand på ca. 15 km.

Bilde fra Abrahamstorpet 1969. Foto: Torbjørn Tjernsberg.

Alle hus i Abborhøgda fredet

Av Åge Sørmoen

23. oktober var det befarings i Abborhøgda med henblikk på å få til en fredningsbestemmelse for bygningene der. Resultatet ble at alle hus på stedet er fredet fra ovennevnte dato. Dette kunne gjøres så enkelt fordi det er en statsinstitusjon (Statskog) som er eier. Annerledes er det med marka rundt husa. Der må det en mer omstendelig prosess til for å få til fredning.

Deltakere på befaringsen: Fra venstre: Berit Rønsen, prosjektansvarlig, Riksantikvaren, May Britt Håbjørg, vekster og planter, Riksantikvaren, Marit Vestvik, Riksantikvaren, Ola Storbråten, Anno Museum, Nils Aal, Statskog, Birger Nesholen, Skogfinsk Museum. Med på befaringsen var også Kåre Lunderbye som har tatt bildet.

Fredningsvedtaket fører naturlig nok med seg en del spørsmål som må avklares i nær framtid: Hvem skal eie Abborhøgda? Hvem skal stå for restaurering og bevaring? Hvordan skal bevaringen finansieres? Hvordan skal den framtidige bruken av plassen være? Svaret på disse – og sikkert andre spørsmål kommer vi tilbake til i medlemsbladet etter hvert.

Det må også nevnes at stabburet (bua) og badstua i nordgarden på Varaldskogen ble fredet i forbindelse med Riksantikvarens besøk.

Låven mangler en god del på å være ferdig restaurert.

Badstua er i svært dårlig forfatning. (Begge foto: Tove Embre)

"Finnskogens hus"

Norsk Skogfinsk Museum

Av Vidar Pedersen

Mandag 22. januar var det hektisk aktivitet på Svullrya. Som jeg fortalte i forrige nummer har det vært stor oppslutning om arkitektkonkurransen for et museumsbygg for Norsk Skogfinsk Museum. Juryen hadde over 200 utkast å ta stilling til, og denne dagen forelå altså resultatet - vinneren skulle kunngjøres. Det var invitert en rekke gjester til arrangementet som fant sted på Finnskogen Kro og Motell. Representanter fra den finske ambassaden i Oslo, Kulturdepartementet og Kommunal- og moderniseringsdepartementet var invitert. Det samme var representanter for vertskommunen, Grue kommune, i tillegg til representanter fra Hedmark fylkeskommune, Kongsvinger og Åsnes kommuner og kommuner på svensk side av grensen. Når også styret, ansatte og andre med tilknytning til Finnskogen var på plass, var kroa fylt til randen av forventningsfulle mennesker.

Når juryen gikk gjennom bidragene, kunne det se ut som om 'hele verden' ville tegne museet. Det gjenspeiles også i vinnerutkastet "Finnskogens Hus" som hele juryen stilte seg bak.

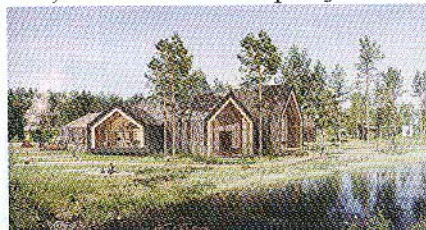

Fire unge arkitekter med base både i København og Barcelona hadde tegnet vinnerutkastet, fra venstre Hanna Johansson, Filip Lipinski, Andrea Baresi og Juráš Lasovský.

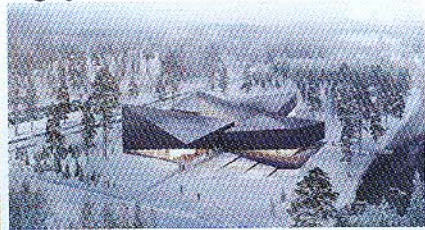
Dette var det første prosjektet de var sammen om å vinne. For dette kunne de innkassere en halv million kroner.

Det blir for omfattende å ta med hele juryens begrunnelse her, men det foreligger en omfattende rapport som dere kan lese på Norske Arkitekters Landsforbund sin hjemmeside - www.arkitektur.no. Der vil dere i tillegg finne mye mer informasjon og bilder fra vinnerutkastet.

Alle konkurranser har også en 2. og 3. plass, men denne har ingen 2. plass, men til gjengjeld to 3. plasser - Urban Power, København med prosjektet "Den skogfinske (h)ånd" og Rørbæk og Møller Arkitekter A/S, København med prosjektet "Skogstjerne".

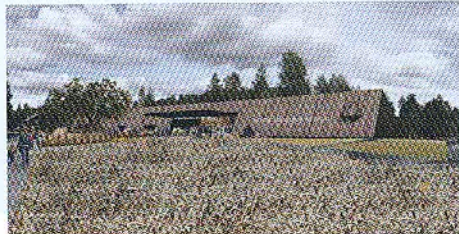

Den skogfinske (h)ånd

Skogstjerne

Norsk Skogfinsk Museum har dessuten valgt å gå til innkjøp av et interessant prosjekt "Røyk", tegnet av Worksonland Arkitektur og Landskap AS, Eiksmarka. I tillegg til dette har juryen valgt å gi prosjektet "Staur og rug", tegnet av Sivilarkitekt MNAL Niels Marius Askim, Oslo, hedrende omtale.

Kiærsagtomta på 1950-tallet

Av Jan Dalbak

Like sikkert som sommeren kom, kom det taterfølge som slo seg ned der bygdetunet er i dag. Vi pleide å leke gjemsel ved de gamle sagruinene, så vi hadde god utsikt over taterleiren. Det var vel ikke like populært å ha noen nysgjerrige unger som fulgte med på alt som skjedde der. Noen ganger ble vi jaget bort, men det var jo omtrent som å be en flue på veggen flytte seg, så vi var raskt tilbake. Det hendte vi til og med lekte tater, og en av jentene sa: – Skal vi leke tater? Fritt for å hete Kisa! I ettertid ser vi at hygienen var elendig i disse taterleirene, og det var ikke direkte pent ryddet etter at de reiste utpå sommeren heller.

Sagruiner på Kiærsagtomta. Foto: Vidar Pedersen.

Ved fotballbanen var det satt opp et enkelt garderobeanlegg ved siden av «Stråhatten». Her var det skiftebod til hvert av lagene og en liten kiosk mellom dem. Huset var av veldig enkel standard med god lufting, for panelborda sto ikke så tett. Det var ikke dusj der, så Fagernessjøen var nærmeste vannkilde. Et år var Hurdal IL på besøk for å spille vennskapskamp. Sigurd Jørgensen var fra Hurdal, så det var nok han som formidlet kontakten. Da ble det servert lapskaus til lagene i «Stråhatten» etter kampen. Sønn til Sigurd Jørgensen, Leif, sto i mål for Austmarka. Han hadde svart keepergenser med stort 1-tall på ryggen. Hans nye keeperhansker var store som steikepanner, og knebeskytterne så stramme at han hadde problemer med å bøye knærne.

Søndag var det seriekamp for seniorlaget, og det var spennende for oss unger om vi fikk plass på bussen til bortekampene. Kjærnslibutikken hadde «søndagsåpent» før avreise, og spillerne provianterte der. Flere kjøpte en boks med fiskeboller som de åpnet og stakk bakenden på en fyrstikk inn i fiskebollen og slukte den. Vi skjønnte etter hvert at dette nok var ok kost for fyllesjuka spillere. Det var ikke uvanlig at noen spillere måtte hentes hjemme for å få fullt lag.

Kjærnslibutikken hadde begrenset kveldsåpent om sommeren. Det var nok forløperen til dagens gatekjøkken, og det var enkel uteservering i bakgården.

Like nedafor brua hadde vi et stupebrett som ble flittig brukt. Når vi badet, fant vi søkktømmer i området. Dette tømmeret dro vi opp på land og lot det tørke til neste sommer. Da lagde vi en flåte som var klar for sjøsetting. Det er vel ikke mange som har laget en flåte av søkktømmer. Utrolig nok bar flåten flere barn, og vi seilte den til Oppstusskiftet og badet der. Det er vel en strekning på ca. 300 m. Etter hvert trakk den til seg så mye vann at den ikke ble sjødyktig.

Historielaget har for salg

Tur- og kulturminnekart Austmarka, 7 kart + beskrivelse .... kr. 200,-
Turkart Finnskogen sør ..... kr. 120,-
Ord og uttrykk fra Austmarka ..... kr. 200,-
Byen Vår – Gamle Kongsvinger ..... kr. 300,-

Nå er det tilbud på praktverket Skolehistorien i Kongsvinger
Boka selges for kun kr. 250,-.

Konfirmanter i Austmarka kirke 1946

Se midtsidene

Søndag 6. oktober 1946 ble 38 ungdommer konfirmert på Austmarka. Her er 37 av dem avbildet av Paul Larsson sammen med sokneprest Bjarne Hexeberg og kløkker Kristen Billehaug. Yngve Linnerud ble også konfirmert den dagen, men var ikke til stede da bildet ble tatt.

Første rekke fra venstre: Inger Fagernes (gift Aasen), Karin Østby (Rundhaug), Nora Bergseter, Anna Moe (Vangen), Torill Torp (Lunderbye), Bjørg Haget (Hansson), Solveig Thorsrud (Grasli), Hexeberg, Billehaug, Martha Sørli (Kristensson), Berit Lie, Else Rundhaug (Nygårdseter), Else Brunsberg (Bekken), Karen Lebiko (Roland), Anne Marie Gaard (Fikke), Elida Østby (Wang).

Andre rekke: Kjell Sørmoen, Gunnar Bekken, Henry Holthe, Tore Holmen, Dagny Lindberget (Sletten), Bodil Holmby, Astrid Myrvang (Vestbekken), Henny Haget (Halteigen), Solveig Sørli (Svarverud), Asbjørn Baksjødammen, Ivar Gylterud, Olav Velta, Ola Fagernes.

Bakre rekke: Rolf Ødegård, Magne Øster, Finn Lunderbye, Arnfinn Skoglund, Arne Vikertorpet, Erik Sørensen, Rolf Westbye, Edgar Haugen, Ivar Johansen, Gustav Møller.

Nyhetsspalte i Skogsus 1932

Einar Abramstorpet har vøri på marken å kjøpt sig ny hest 6 år gammel. Feller et kvart på elve.

I Årastorpe har dom sault heisten sin til Moan og kjøpt sig ny.

I oppigarn i Øiera har dom kjøpt sæ ny okse, men om den gamle vites ikke med bestemthet om den er solgt eller selvdød.

Foresten er det en livlig krøtterhandel over finskogen for tiden.

Fra sikre hold meldes at Konrad Bråten er hjemvendt. Om dettes riktighet tør ikke reporteren uttale sig bestemt.

Vår gamle lærer og ungdomsvenn har været på sløidkursus og der forarbeidet mange pene gjenstander. Spesielt kan nevnes en skrivepult. For at pulten ikke skal bli stjålet er den besatt med dirkefrie døre og skuffelås.

Elgjakten gikk med andre ord skitt i høst. Ikke noe dyr blev felt. Hare og fuglejakten går den samme veien.

På Langnabben går kølabrenningen for full røik, men ellers er det stille på den velsorterte trelastomt.

Ungdomshuset skrider fram med raskt tempo og kan sikkert invies i løpet av høsten.

Skireferat fra Vikar 1932

Øieren Ungdomslag hadde skidag, og i lagets blad Skogsus står det referat fra stevnet skrevet i muntre former av signaturen KB. Bak disse bokstavene skjuler seg navnet Konrad Bråten. Han hadde nettopp flyttet til søndre Orala ved de tider. Her følger referatet:

Skisport

Verdensmesterskapet på ski for benklede damer og herrer blev avholdt på Vikar 1ste mars. Stevnet var arrangert av Øierens skilag. Langrennsløipa var lagt i meget vanskelig terreng og var vel 1001 m lang. Det blir stor deltagelse og hård konkurranse.

Trygve Norstrøm slo Oskar Nasheim med 14 sek. og kom således på premielisten som en andpusten nr. 1. Julius Bråten ledet løpet og henfaldt til 4de plassen.

Mens Løvåsen opnådde også å gjøre sig bemerket. Han gav op fem og en halv meter fra mål.

Av damerne viste sig Rutt Bråten å være i fin form. Hun blev nr. 1 med tid 10,55 min. Nr. 2 Hilda Johanson, Sverige, med tid 11,05 min. Helga Wiker ledet løipa og tok sig godt ut i bukser og skibluse. Fallprosenten var forholdsvis stor blandt damerne.

Hopprennet blev avholdt i Lebakken. Det var godt skiføre og det ble gjettet på voldsomme hoppengder. Lebakken tok sig imponerende ut med sitt 1,5 kvart høie hopp og sitt flate undarenn. Stilladset var altfor høit så fallprosenten ovenfor hoppet var uforholdsmessig stor.

Kongefamilien inntok sine plasser ved 17 tiden.

Skiveteranen Einar Mathisen hadde den ære å åpne rennet med et grasiøst byks på 1,5 amerikansk fot med kanadisk fall på sletta.

Det blir mange fine prestasjoner og gode hopp. Vi henviser for øvrig til premielisten. Det var premieutdeling i austrommet på Vikar samme kveld.

Premielisten for damer ser slik ut:

1. pr. komb: Helga Løvhøiden. Langrennstid 11,41 min. Hoppet to skibredder med flott stil i begge hopp.
2. pr. komb: Gudrun Berg. Langrennstid 12,22 min. Hoppet 1 kurumpelengde med lite gått sats i en balje på sletta. 2dre hoppet 2 stakkbredder med ganske god valsetakt.
3. pr. komb: Tora Løvhøiden. Langrennstid 14,04 min. Hoppet 2 stortær med lågt svev og lang balje i undarenn. Andre hoppet likedan, men kom uforvarende til å stå.

Rutt Bråten fikk ekstrapremie. Hilda Johansen fikk for sin deltagelse overrakt St. Olavsordenen.

Herrer:

1. pr. komb: Oskar Nasheim. Langrennstid 8,09 min. Hoppet 10 potetgress med sur sats og godt svev. Andre hopp 7 russiske kopek med dansk stil og engelsk svev.
2. pr. komb: Konrad Bråten. Langrennstid 8,47 min. Hoppet nesten en gammeldags favn med fin stil og knefall på sletta. Andre hopp 1,5 favn med legdekjerring stil bak låven.
3. pr. komb: Julius Bråten. Langrennstid 8,55 min. Hoppet 1 alen 3,5 tom første hopp. God strekk og med fint korslagte ben. Andre hopp 3 alen 18 tom.
4. pr. komb: Ole Øieren. Langrennstid 9,20 min. Hoppet 20,5 kvart med duppende bakende og nikkende knær. Andre hopp fin gammeldags telemarkstil i svevet, men manglet svingen på sletta.
5. pr. komb: Trygve Fiskeløsen. Langrennstid 9,20 min. Hoppet 3 fot og 1 tom med alvorlig gubbestil. Andre hopp med en lengde av 16 tom med godt tak i begge staver og nasen temmelig nær bakken.
6. pr. komb: Hildor Bråten. Langrennstid 9,35 min. Hoppet 3 riveskaftlengder og 2 tom. En forferdelig stil, men alikevel uvørent. Andre hopp var bare 1 riveskaftlengde, men så var stilen så meget flottere.

Trygve Norstrøm ekstrapremie for beste langrennstid. Mens Løvåsen for svær utholdenhet like til stuelafet. Knut Wiker fikk premie for lang og tro tjeneste i løipa. Det blev utdelt mange flotte premier. Like fra såpestykker og piperensere til piper og tåtesmokker. Premiene blev mottat med jubel av dagens helter, og etterpå blev det tømt mange pokaler for skisporten og dens mange menn og kvinner.

K. B.

Fra husmannsplass på Austmarka til storgård i Nord-Dakota

Av Kari Bondeson (forts. fra forrige nr.)

Den første stua i Øverby. Dette var opprinnelig ei røykstue.

Slektninger

Oles, Kristians og Martheas søster **Hedda Pedersdatter**, 1851-1930, hadde sammen med sin mann slått seg ned i Minnesota. De første årene bodde familien flere steder, men fra 1884 hadde de egen farm i Knute i Polk County. Dette var 18 mil unna Overbyfarmen, og **Hedda** fikk med tiden mange barn, så det er ikke sikkert at søsknene i Griggs så mye til henne. Nevøen **Julius Eriksen Øverby**, 1871-1951, hadde kommet allerede i 1893, og han hadde sammen med sin familie slått seg ned i Traill County, i Nord Dakota, mot grensen til Minnesota. Fra Romness var det ca. 8 - 9 mil å kjøre dit, så også han bodde «langt borte». **Oles** eldste bror **Erik Pedersen Øverby**, 1845-1925, var blitt igjen på husmannsplassen Øverby på Austmarka. Foruten eldstesønnen **Julius** emigrerte også fem av **Eriks** øvrige barn til Nord Dakota da de ble voksne.

